

Voorsprong Afrikaans

Gr. 9 EAT

Werkboek

S. Roux

L. Roux

VOORSPRONG

BOEKE

ISBN: 978-0-6397-0256-8

INHOUDSOPGAWE

VRAAGWOORDE	4
TEMA 1: BEWARING	5
AFDELING A: BEGRIP	
Vraag 1: Begripsoefening	5
AFDELING B: TAAL	
Vraag 1: Klankleer	11
Vraag 2: Leestekens, skryftekens en voorsetsels	16
Vraag 3: Werkwoorde en tye	20
Vraag 4: Woordorde	24
Vraag 5: Geïntegreerde oefening	27
AFDELING C: LUISTER	
Vraag 1: Luisteroefening	30
Woordeskatkis: Woordsoek	32
Woordeskatkis: Blokkiesraaisel	33
TEMA 2: TEGNOLOGIE	34
AFDELING A: BEGRIP	
Vraag 1: Begripsoefening	34
AFDELING B: TAAL	
Vraag 1: Die verdubbeling van vokale en konsonante, lidwoorde	40
Vraag 2: Betekenisleer	42
Vraag 3: Tussenwerpsels	45
Vraag 4: Voornaamwoorde	46
Vraag 5: Voegwoorde	48
Vraag 6: Kritiese taalbewustheid en visuele geletterdheid	53
Woordeskatkis: Pas die woorde bymekaar	67
Woordeskatkis: Kies die korrekte woord	68
TEMA 3: LIGTE, MUSIEK, AKSIE	69
AFDELING A: BEGRIP	
Vraag 1: Begripsoefening	69
AFDELING B: TAAL	
Vraag 1: Selfstandige naamwoorde	73
Vraag 2: Byvoeglike naamwoorde	79
Vraag 3: Telwoorde	81
Vraag 4: Ontkennende vorm en sinsoorte	82
AFDELING C: LUISTER	
Vraag 1: Luisteroefening	85
AFDELING D: OPSOMMING	
Vraag 1: Opsomming	87
Woordeskatkis: Woordskommel	90
Woordeskatkis: Blokraaisel	91

TEMA 4: LOOPBANE 92

AFDELING A: BEGRIP

Vraag 1: Begripsoefening 92

AFDELING B: TAAL

Vraag 1: Direkte en indirekte rede, lydende en bedrywende vorm 97

AFDELING C: HERSIENING

Vraag 1 Geïntegreerde oefening 103

Vraag 2 Geïntegreerde oefening 107

Vraag 3 Visuele geletterdheid 110

POËSIE

1. *Gedagtes van herwinning* – Louis Roux 116

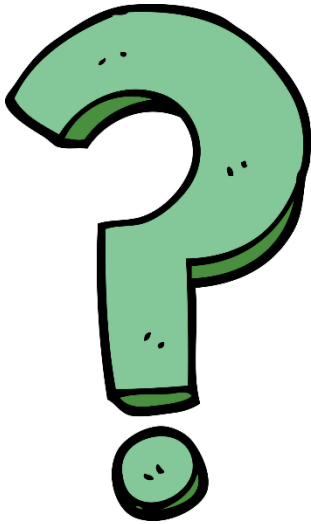
2. *Sit dit af* – Toast Coetzer 121

3. *Twee Instagram-gedigte* – Bibi Slippers 127

4. *Talle tonge* – Matthews Phosa 131

BRONNELYS 134

Voorsprongboeke

Dit is baie belangrik dat jy die **VRAAGWOORDE** en **INSTRUKSIES** in Afrikaans ken sodat jy altyd sal weet wat die vrae wat gestel word, beteken.

TEMA 1

AFDELING A: BEGRIP

VRAAG 1: BEGRIPSOEFENING (*Voorsprong Studiegids*, bl.103)

Woordeskat wat jy nodig het om die artikel te verstaan

Titel			
iedere	<i>every</i>	ietermago	<i>pangolin</i>
Byskrif by foto			
veldbestuurder	<i>ground keeper</i>		
Subtitel			
wete	<i>knowledge</i>	'n verskil maak	<i>make a difference</i>
Paragraaf 1			

apteker	<i>pharmacist</i>	uiltjies	<i>young owls</i>
beseerde	<i>injured</i>		
Paragraaf 2			
bewaringsekologie	<i>conservation ecology</i>	geruste hart	<i>clear conscience</i>
Paragraaf 3			
wildvangspan	<i>team that catches wildlife</i>	navorsingsbeampte	<i>research official</i>
leeu	<i>lion</i>		
Paragraaf 5			
geleentheid aangemeld	<i>opportunity reported</i>	renoster	<i>rhino</i>
Paragraaf 6			
stropers	<i>poachers</i>	onder leiding van	<i>under the guidance of</i>
raad	<i>advice</i>	voedingsbuis	<i>feeding tube</i>
veroorzaak	<i>cause</i>		
Paragraaf 8			
voorreg	<i>privilege</i>	leeubene	<i>lion bones</i>
renosterhorings	<i>rhino horns</i>	skubbe	<i>scales</i>
smokkelmark	<i>black market</i>		
Paragraaf 9			
uitsterf	<i>go extinct</i>		
Paragraaf 10			
naspeuringstoestel	<i>tracking device</i>	hou dop	<i>keep track</i>
gedrag	<i>behaviour</i>		
Paragraaf 11			
klopjag	<i>raid</i>		
Paragraaf 12			
toestand	<i>condition</i>	vrylatingsarea	<i>area where they can be set free</i>
Paragraaf 13			
omgewing	<i>surroundings</i>	skuiling	<i>shelter</i>
mis	<i>dung</i>		
Paragraaf 15			
geseënd	<i>blessed</i>	op te spoor	<i>to find</i>
vrede	<i>peace</i>		

Lees die tydskrifartikel en beantwoord die vrae.

IEDERE IETERMAGO

Links: Francois "Kudu" Meyer (35),
veldbestuurder vir die African
Pangolin Working Group, Musina

1

2

5

VRAE:

- 1.1 Kies die geskikte sinoniem vir "iedere" uit die woorde tussen hakies.
Onderstreep/glim net die woord.

"(elke/alle) ieternago" (titel) (1)

- 1.2 Wat is Francois Meyer se bynaam?

_____ (1)

- 1.3 Hoe oud is Meyer?

_____ (1)

1.19

AFDELING B: TAAL

VRAAG 1: KLANKLEER (*Voorsprong Studiegids*, bl. 29)

Die taalvrae wat volg, is op die onderstaande artikel gebaseer.

Woordeskat wat jy nodig het om die artikel te verstaan

- 1.2 Dui telkens aan of die onderstreepte vokale LANK/KORT en GEROND/ONGEROND is. Maak 'n regmerkie in die KORREKTE kolomme.

		LANK	KORT	GEROND	ONGEROND
Bv.	kame <u>e</u> el	✓			✓
1.2.1	to <u>e</u>				
1.2.2	Febru <u>a</u> rie				
1.2.3	Febru <u>u</u> rie				
1.2.10	swa <u>a</u> rgekry				

- 1.3 Onderstreep/glim telkens die DIFTONG in die onderstaande woorde. Dui ook aan of hulle GEROND/ONGEROND is. Maak 'n regmerkie in die KORREKTE kolom.

		GEROND	ONGEROND
1.3.1	dieretu <u>i</u> n		

- 1.4 Verdeel die woorde hieronder in LETTERGREPE.

1.4.1 kameelperdkalf _____

VRAAG 4: WOORDORDE (*Voorsprong Studiegids*, bl. 98)

Woordeskat

4.1 Benoem telkens die dele van die onderstaande sinne.

Voorbeeld: (Ek) (moet) (elke dag) (my plastiekbottel) (by die skool)
(herwin) (om die omgewing skoon te hou).

4.1.1 Almal moet altyd hul besittings spaarsaam gebruik.

4.2 Skryf telkens die sin oor en rangskik die gedeeltes tussen hakies in die KORREKTE woordorde.

4.2.1 Tieners (goed / oppas / hulle selfone en klere / moet).

4.2.2 Jy (bestry / deur minder goed te koop / kan / aardverhitting).

4.3.5 Mense (in die diepsee) (verloor) (hul visvanggereedskap).

4.4 Skryf die sinne oor en begin telkens met die ONDERSTREEPTE gedeeltes.

4.4.1 300 000 dolfyne sterf jaarliks as gevolg van visnette en toue.

VRAAG 5: GEÏNTEGREERDE OEFENING

Geen wilde diere meer in Frankryk se sirkusse

5.1 Verdeel die onderstaande woorde eers in LETTERGREPE en dan in KLANKGREPE.

5.1.3 wetgewing _____

5.1.5 onwettig _____

5.2 Skryf die sin oor in die TOEKOMENDE TYD.

AFDELING C: LUISTER

Vraag 1: Luisteroefening

Luister aandagtig na die artikel ... wat deur die onderwyser voorgelees word, maak luisteraantekeninge en beantwoord dan die vrae.

Woordeskat wat jy nodig het om die artikel te verstaan			
beeste	cows	goggas	bugs

LUISTERAANTEKENINGE

VRAE:

2. Is dit net Suid-Afrikaners wat insekte eet? Motiveer jou antwoord.

(1)

8. Pas die insekte se smaak in KOLOM B by die insek in KOLOM A. Skryf net die letter langs die vraagnommer neer.

KOLOM A	Antw.	KOLOM B
8.1 swart veldkriek	_____	A kaneel
8.2 sywurmpapies	_____	B souterig
8.3 termiete	_____	C droplekkers
		D sampioene

(3)

TOTAAL: 10

Woordsoek: besoedeling en bewaring

Kan jy al die woorde vind?

6.2 Bestudeer die spotprent hieronder en beantwoord die vrae.

6.2.1 Vul die KORREKTE woord in om die stelling mee te voltooi.

Die man se woorde in die spotprent is in 'n _____ borrel.

6.2.5 Watter visuele teken dui aan dat die vrou in die agtergrond slaap?

6.2.6 Watter visuele tegniek word gebruik om te wys dat die botteltjie uit die man se hand val?

6.2.11 Lees weer die gas se woorde in die spotprent.

Motiveer waarom sy woorde IRONIES is.

6.2.12 Watter kenmerke van die karakters word deur die kunstenaar deur middel van OORDRYWING beklemtoon?

6.3 Bestudeer die weerkaart op die volgende bladsy en beantwoord die vrae.

TEMA 3

AFDELING A: BEGRIPSOEFENING

VRAAG 1: BEGRIPSOEFENING

Woordeskat wat jy nodig het om die artikel te verstaan

Subtitel

Lees die onderstaande tydskrifartikel aandagtig deur en beantwoord die vrae.

VRAE:

1.1 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf net die letter neer.

Die uitdrukking “op hul baadjie gegee” (r. 1-3) beteken hy het ...

- A die mooiste baadjie aangehad.
- B hulle almal gewen.
- C vir hulle baadjies gekoop.
- D wyn op hulle baadjies gemors.

_____ (1)

1.4 Hoekom was dit “surrealisties” (par. 2) toe hy hoor van sy nominasie?

_____ (1)

1.11 Watter groep het hy as student saam met vriende begin?

_____ (1)

1.12 ... het sy solo-loopbaan op 'n baie nederige manier begin.

Haal TWEE OPEENVOLGENDE woorde uit paragraaf 5 aan om te bewys dat die stelling WAAR is.

_____ (1)

1.18 Dink jy dit is beroemde mense se plig om liefdadigheidswerk te doen? Motiveer jou antwoord.

_____ (1)

_____ (1)

TOTAAL: 20

AFDELING B: TAAL

VRAAG 1: SELFSTANDIGE NAAMWOORDE (*Voorsprong Studiegids*, bl. 53)

Die taalvrae wat volg, is op die onderstaande artikel gebaseer.

Woordeskat

1.1 Dui telkens aan watter tipe selfstandige naamwoord die onderstaande woorde is. Maak 'n regmerkie in die korrekte kolom.

		Soort-naam	Eienaam	Abstrakte s.nw.
Bv.	skrywersduo	✓		
1.1.1	draaiboekskrywers (r. 1)			
1.1.2	Louis (r. 1)			

AFDELING D: OPSOMMING

Voorsprong Afrikaans Studiegids, bl. 102

Vraag 1

Lees die artikel hieronder deur en voer die instruksies uit.

INSTRUKSIES

1. Som die SEWE MANIERE om suksesvol te wees in die Wiskunde-eksamen in jou EIE VOLSINNE op.
2. Skryf die dinge wat jy kan doen puntsgewys neer.
3. Nommer die feite van 1 tot 7.
4. Jou opsomming mag nie langer as 70 woorde wees nie.
5. Dui die korrekte getal woorde aan die einde van die opsomming aan

SEWE MANIERE OM SUKSESVOL TE WEES IN DIE WISKUNDE-EKSAMEN

ROFWERK

FINAAL

AFDELING C: HERSIENING

Lees die res van die artikel in Afdeling B hieronder en beantwoord die vrae.

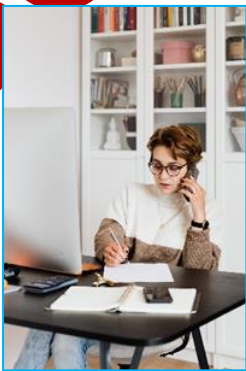
Vraag 1

GELEENTHEIDSBEPLANNER

As jy kreatief en detailgerig is, kan jy dit oorweeg om ...

WATERGLYBAANTOETSER

Die wind in jou hare,

GELEENTHEIDSBEPLANNER

1.1 Verbind die sinne met die voegwoord tussen hakies.

1.1.1 Jy kan troues beplan. Jy is kreatief en detailgerig. (indien)

1.1.2 Formele opleiding is nie nodig nie. Dit is 'n goeie idee. (nogtans)

1.5 Skryf die sin oor en rangskik die gedeeltes tussen hakies in die KORREKTE woorde.

Die troudag (verloop) (tot in die fynste detail) (altyd) (moet) (perfek).

WATERGLYBAAN-TOETSER

1.6 Gee elke keer die VERKLEININGSVORM van die woorde tussen hakies.

1.6.1 Die adrenalien bruis in jou (are).

1.6.2 Hierdie (werk) kan jou regoor die 1.6.3 (wêreld) neem.

1.6.2 _____ 1.6.3 _____

1.13 Skryf die sin oor in die KORREKTE woorde.

Jy (opwinding / verwag / op die waterglybaan / gereeld / kan).

2.7 Skryf die sin oor en begin met die ONDERSTREEPTE woord.

Mense koop deesdae graag by straatstalletjies.

2.8 Vul die KORREKTE voorsetsel in.

'n Mens kan ook _____ 'n straatstalletjie begin.

2.9 Skryf die sin in die NEGATIEF.

Bedryf 'n klein straatstalletjie!

2.10

Visuele geletterdheid

3.1 Bestudeer die advertensie op die volgende bladsy en beantwoord die vrae.

3.1.1 Hoe trek hierdie advertensie dadelik die leser se aandag?

Watter TWEE aspekte wys vir die leser dat die man baie ongemaklik voel?

3.1.10 Dink jy dit is 'n geslaagde advertensie? Motiveer jou antwoord.

3.2 Bestudeer die tydskrifvoorblad op die volgende bladsy en beantwoord dan die vrae.

3.3 Lees die strokiesprent en beantwoord die vrae.

Teorie: *Voorsprong Studiegids*, bl. 107

1. Gedagtes van herwinning – Louis Roux

Woordeskat			
bewerkings	<i>equation</i>	tor	<i>beetle</i>
bruin boks	<i>recycling box</i>	strooi	<i>to litter</i>
herwinningsboks		gemors	
gefrommelde	<i>crumpled up</i>	omsendbriewe	<i>circulars</i>
voorafgereëlde	<i>previously organised</i>	rolband	<i>conveyor belt</i>
onkenbare	<i>unknowable</i>		

1.1 Wat bedoel die spreker met “blah blah” in reël 1?

1.2 Lees reëls 1 – 5.

1.2.1 Haal EEN woord uit reëls 1 – 5 aan wat aandui dat die spreker in die wiskundeklas is.

1.2.2 Haal 'n VERGELYKING uit hierdie reëls aan.

1.3 Wat is die funksie van die PARENTESE in:

1.3.1 reël 8.

1.3.2 reël 11.

1.4 Hoe voel die spreker oor tieners se dag-tot-dag lewens?

1.5 Wat is die funksie van die DUBBELPUNT (:) in:

1.5.1 reël 5.

1.5.2 reël 12.

1.6 Pas die simboliek in KOLOM B by die vullis in KOLOM A. Skryf net die letter neer.

KOLOM A	Antw.	KOLOM B
1.6.1 ou wiskunde toetse	_____	A gesinslewe
1.6.2 gefrommelde liefdesbriefies	_____	B familielewe
1.6.3 omsendbriewe	_____	C skoollewe
		D liefdeslewe

1.7 Dui die ASSONANSIE in die onderstaande versreël aan.

“gefrommelde liefdesbriefies” (r. 14)

1.17 Waarom, dink jy, word dit só beskryf?

1.18 Watter tipe strofe is strofe 5?

1.19 Ons tref 'n TOEPASSING in strofe 5 aan.

Verduidelik die stelling.

BRONNELYS

1. Taalkommisie van die SA Akademie vir Wetenskap en Kuns: *Afrikaanse woordelys en spelreëls*. Pharos. Elfde, verbeterde en omvattend herbewerkte uitgawe 2017, Eerste druk 2017.
2. Odendal, F.F. & R.H. Gouws: *HAT*. Perskor, Vierde uitgawe 2000.
3. Uys, Isabel: *Die Afrikaanse Makro Gids*. Pharos, Agtste druk 2009.
4. Du Pré, L. & Louis Eksteen: *Groot Afrikaanse Sinoniemwoordeboek*. JL van Schaik, Eerste uitgawe 1995.
6. Prinsloo, Anton F.: *Spreekwoorde en waar hulle vandaan kom*. Pharos, 2004.
7. Departement van Basiese Onderwys: *Nasionale Kurrikulumverklaring (NKV): Senior fase, gr. 5 – 7*, 2011.
8. VoorsprongBoeke: *VoorsprongAfrikaans gr. 7 – 12 EAT: Studiegids*: VoorsprongBoeke, 2022.